

Ingen behøver å vite at et dyr er på vei ned i dalen, før noen kanskje står ansikt til ansikt med det. Det er slett ikke sikkert at det er et barskt mannfolk som støter på det først, og enda mindre sannsynlig at det er en polarforsker utstyrt med hund og gevær. Da er det større sjanser for at det kanskje er en mindre modig sæterjente som først får besøk av streifdyret. Skjønt mindre modige sæterjenter blir det nok ikke noen av i Åmotsdalen etter det som er hendt, så lenge det fins moskus på Dovre.

Moskusdyrene har aldri vært likt her. Ingen har ønsket å få se en moskus om de har gått utover. Heller tvert imot. Vi forstår bare ikke meningen med å innføre dem til landet. Eneste «nytt» vi kan forstå de gjør er å skremme folk og buskap. Hvis de er ment som turistattraksjon, så tror jeg ikke de svarer til sin hensikt. Om det er noen som går for å treffe på dyrene i fjellet, så er det vel langt flere som søker å unngå dem. Personlig kan jeg ikke forstå «sjarmen» ved dem. For noe *vakkert* syn er de jo ikke. Jeg tror ikke turistene reiser lange veier for å se på dem. Det kan vel være noen som, hvis de først er på traktene likevel, gjerne vil komme innpå dyrene for å fotografere. Men da er det jo også straks fare på ferde. Det kan nok mange amatørfotografer bevitne. Det kommer vel ingen turister fra utlandet *bare* for å se på moskus. Det både tror og håper vi. For hva kan en flokk moskusdyr forskjønne i vår ellers så vakre og fredelige natur? Enda er det bare en 20—30 dyr av dem her, men hva om en del år hvis de får formere seg i ro og fred?

Vi mener ellers at de har ingen rett til å gå nede i dalen i hvert fall. Hverken allmenning eller grunneiere ble spurt om lov da de ble sluppet på Dovre. Det ser heller ikke ut til at noen har *ansvar* for dyrene. Jeg kan nevne at da vår henvendelse ble sendt til Landbruksdepartementet angående dyrene, så ble det svart at de ikke var sikker på om det var Landbruksdepartementet som hadde med dyrene å gjøre. Etter som det var innførte dyr det gjaldt, kunne det kanskje tenkes at det var Industridepartementet!

Hvis Turistforeningen er imot dyrene, er det vårt håp at den kan hjelpe til med å få dyrene utryddet. Vi tror ikke norsk fauna og natur blir noe fattigere av den grunn.

Vennlig hilsen *Elsa og Morten Vammervold.*»

HANS GEORG
JÜRGENS

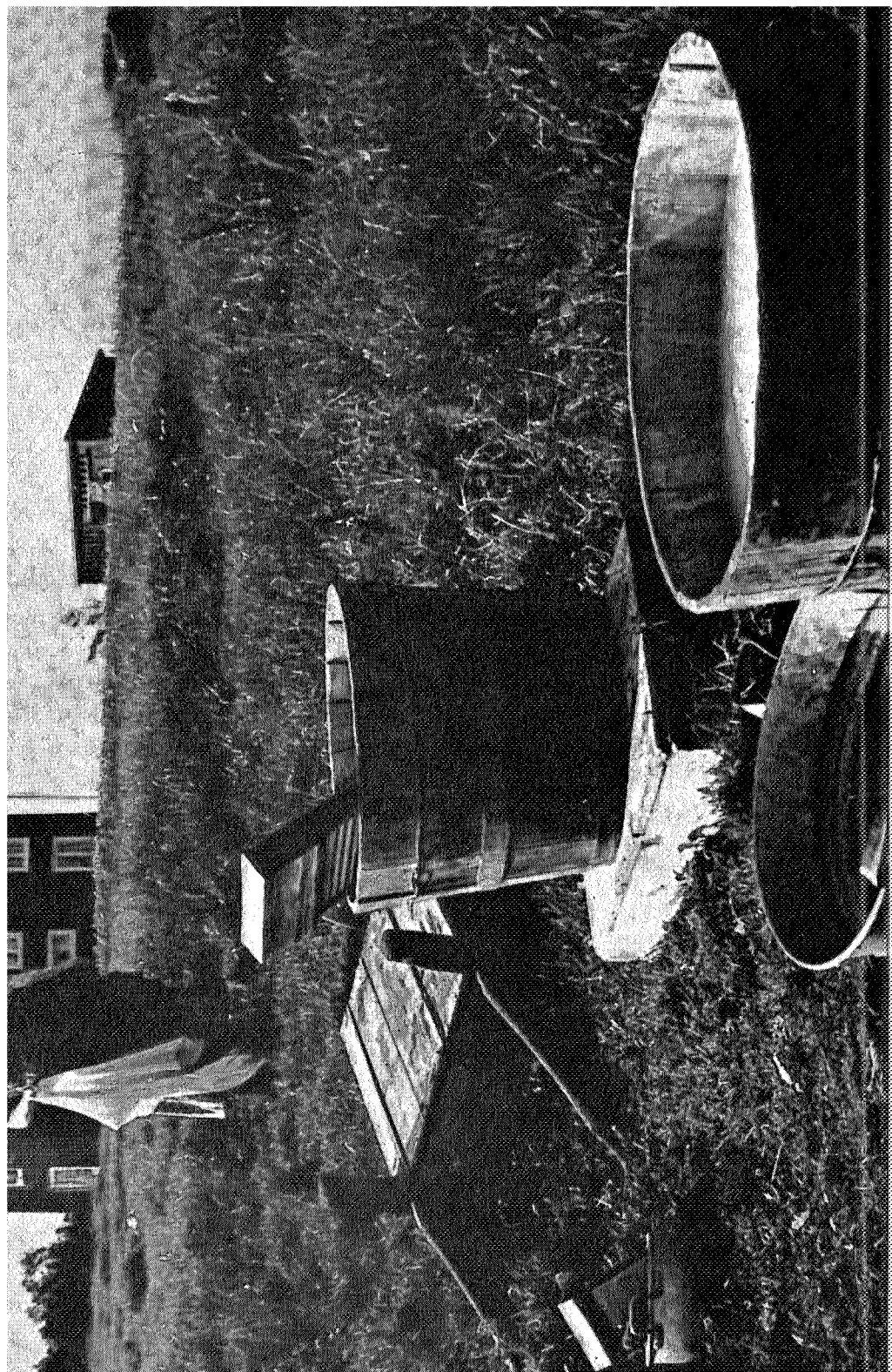
Se Dovre fra luften

For oss i *Den trondhjemske moskusklubb av 1964* er byens aviser uleselige for tiden. I den grad synes et lite, uskyldig dyr, moskusoksen, å ha vakt skribentenes uforklarlige vrede at fornuft, logikk, medfølelse og naturglede, utelukkende er å finne på kveldsmøtene i vår bevegelse.

Dette sjarmerende dyr, som, bortsett fra at det er livsfarlig, er et usedvanlig vennsælt og tillitsfullt vesen, har måttet finne seg i å bli overøst av all den harme og stupide påståelighet, av all den imbesile besserwissen og forrykte selvhevdelse som rommes på bunnen av den trønderske folkesjel.

Og hva har så dette fredsommelige dyret gjort? Det har stanget mennesker, skrives det. For vår egen del vil vi få lov til å tilføye: Det har stanget *alt for få mennesker!* Alt for mange i denne by går rundt og skrangler med hodet uten den trøkk i baken som noen hver kunne trenge for å komme ned på jorden igjen. (Naturligvis etter en kortere flytur. Se overskriften.)

For dem som av helsemessige grunner *absolutt* ikke tåler å stanges, har én av byens konservative morgenaviser offentliggjort et utdrag av «Forholdsregler å ta ved møte med moskusokse i norsk fjellterreng», angivelig utgitt av Statens direktorat for fortidsuhyrers bevaring. Dette tar seg imidlertid bare av Mot Dag-ister og grantrær med diameter på 75 cm og mer. Forholdsreglene er utgitt av oss og er å finne i vårt månedsblad «Horn i siden». (Kr. 7,50 pr. billass, levert fra vårt lager i Krambugaten.)

Vi skal gjenta noen av dem her, i det håp at særlig eldre mennesker vil pugge dem utenat:

- 1) Står De overfor en moskusokse, skal De ikke unnlate å presentere Dem. Dyret vil neppe begripe noe, men atmosfæren vil straks føles lettere. De kan nå gjøre Deres iakttakelser.
- 2) Utstøter dyret en langtrukken lyd, som raskt øker styrke, for så brått å avta, er oksen en såkalt *ku*. Tiltaleordet er «gossa». Gjenta hilsenen mens De klapper den på nesen. De bør derfor ha et par hansker i sekken.
- 3) Fremsetter dyret påstanden «Kykeliky», er det hele noe mer komplisert. De er da på Frosta og har en drøy dagsmarsj foran Dem.
- 4) Står dyret fullstendig urørlig, kan to muligheter foreligge:
  - a) De har møtt en enerbusk. Disse er svært tamme, men besvarer ikke tilrop.
  - b) Moskusoksen tror at den er blitt til en *stein*. Innta straks samme stilling! Den som først stanger, må telle baklengs fra 100.
- 5) Skraper dyret i mosen under stadig gjentatte mishagsytringer, bør De snarest etterlikne disse. Dyret vil da tro at *De* er blitt *det* og at *det* er blitt *Dem*. Det vil derfor i all hast flykte til nærmeste jernbanestasjon. For å hjelpe Dem, har NSB innført en såkalt *moskusrabatt* på 3 %. Denne gjelder for hele sommersesongen.

Vår bevegelse har alltid sett det som en hovedoppgave å utnytte til fredelige formål den energi som ligger i et fullendt moskusoksestøt. Vårt brev til Turistforeningen av 6. januar med purringsbrev av 1. mai, 2. mai og 19. august, er fremdeles ubesvart. Vi finner det derfor på sin plass å redegjøre for våre forslag i denne publikasjon.

Et moskusoksestøt er en uforglemmelig opplevelse. Spesielt for turister. Hva er da naturligere enn å arrangere sight-seeing-tur under mottoet «*Dover from the loft*!» (Dovre fra luften). Man måtte da opprette utskytningsramper hvor syv eller åtte av dyrene tok seg av startseremonien. De øvrige kunne så arbeide ute i terrenget og

hjelp dem som ønsker dobbelturer eller endog ukereiser. Hvilken attraksjon ville ikke dette bli! Vi i Den trondhjemske moskusklubb av 1964 håper på og ser fram til et fruktbart samarbeid med Turistforeningen.

På grunn av den negative innstilling fra byens presse, er vår bevegelse ennå lite kjent blant folk. Vi skal derfor få lov til å redegjøre litt for opptakskravene i klubben.

Etter 5 luftturer på over 40 meter, blir man opptatt som *aspirant*. Hvis man så i løpet av én sommer gjennomfører 25 turer med en samlet lengde på halvannen kilometer uten fysisk eller psykisk mén, er man opptatt som *medlem*.

Vårt hederstegn er plastikkrosen med sink ekekrans, tvinnert syvdobbel og malt med ni strøk antiparasitt. Den tildeles kun helt veltrenede medlemmer.

Våre ukentlige kveldsmøter avholdes i Fjordgaten og innledes med én av Mozarts hornkonserter (av symbolske grunner). Etter foredraget serveres moskusbiff og ingefærøl, etterfulgt av en halv time gammeldans som erstatning for desserten. Medlemmene medbringer selv pølter på termos. Møtet avsluttes så med innsamling for nedkomne aspiranter.

Det er vårt håp at flest mulig av dem som leser denne artikkel, vil fatte interesse for vår bevegelse og anskaffe seg togbillett til Dovre-traktene. Et medlemskap i Den trondhjemske moskusklubb av 1964 garanterer rik og vekslende underholdning, fysisk velvære (i visse tilfelle), og gir Dem nye bekjentskaper i et givende miljø.

La Dem ikke skremme av tåpelige avisskriverier! *Moskusoksen venter på Dem!*

JARL R. HERJE

Dager i Trollheimen

Beskjeden kom en dag i oktober like før kontortiden var slutt: «I morgen kjører du til Surnadal. Der skaffer du deg to stangbærere og drar rakt opp i Folldalen, Ta opp et magasinkart fra Gråhaugen og innover. Regn med en damhøyde på 50 meter.»

Neste ettermiddag er jeg på Sande i Surnadal. Alt går fint. Ola K. Sande er riktignok litt bekymret for ferden innover fjellet nå i mørket, men haster det så svært, må det vel bli en råd. Blakken finner nok vegen. Varsomt og omhyggelig legger han kløven på, instrumenter, stativer og stenger, mat og klær.

Ved 6-tiden begir vi oss i veg. Lia er bratt og tung opp fra dalen, løvskogen tett og våt, stien glatt av alt høstens løv. Dagen gråner mot kveld når vi klyver de første kneikene. Fremst rusler Blakken fulgt av Ola K., sist kommer jeg. De går så fint og varlig, de to, ikke et ord høres. Fredelige timer mens natten siger innover oss.

Opp lia og over kammen ved Sandesæter, så ligger Folldalen som et svart hav i mørket foran oss. Underlig konturløst forsvinner den liksom inn i himmelen et sted langt der fremme. Her er dype bekkedar og myrhull over stien. Blakken snåver, jeg går over ende i søla noen ganger i beksvarte natten. Men Ola K. er stø på bena. Så snakker han: «Hain vart mørksjitt ja.» Ikke mer sies før vi når den gamle, velholdte setra hans — Eldtjønnbua. Der venter Erling og Gunnar, som skal være med på jobben. Klokka er 10 om kvelden. Ola K. legger utstyret av, takker for turen og drar ned i dalen igjen.